

Udlændinge

Styrelsen

Administrations- og Indkvarteringsafdelingen

Dato: 11. november 2005

Procedurer vedrørende omsorg, overvågning og behandling af asylansøgere som sultestrejker¹

1. Indledning

Asylansøgere i det danske asylsystem får som udgangspunkt dækket udgifter til kost, logi og nødvendige sundhedsmæssige ydelser, jf. udlændingelovens § 42 a, stk. 1 og 2, jf. stk. 3.

Dette gælder også asylansøgere, som sultestrejker.

1.1. Sulte- og tørstestrejke

Sultestrejke er oftest udtryk for magtesløshed, men den strejkende har ikke til hensigt at dø, og derved adskiller sultestrejken sig fra selvmordsforsøg og ønske om ikke at modtage livsforlængende behandling i forbindelse med dødelig sygdom.

En rask voksen person tåler at sulte gennem længere tid. Efter tre ugers faste kan der opstå livstruende komplikationer, og den øverste grænse for sultestrejke er i ukomplicerede tilfælde 42 – 69 dage.

Mindreårige må ikke deltage i sultestrejke og kan om nødvendigt af myndighederne fjernes fra forældre med magt, hvis de deltager i sultestrejke, jf. servicelovens §§ 36, 42 og 44. Voksne personer, som på grund af sindssygdom, herunder svær demens eller hæmmet psykisk udvikling eller anden form for alvorlig svækket helbred er ude af stand til at varetage sine anliggender, må ikke deltage i sultestrejke, jf. værgemålslovens § 5 og sundhedslovens §§ 18, stk. 4 og 19.

Tørstestrejke tåles højst i nogle få dage². Den sultestregende bør indtage mindst 1,5 liter væske dagligt. Det kan være nødvendigt, med den pågældendes samtykke, at tilføre væske gennem en blodåre under indlæggelse på hospital.

1.2. Årsager til sultestrejke

Sultestrejke er frivillig faste. Når asylansøgere sultestrejker, har det som regel til formål at påvirke myndighederne (Udlændingestyrelsen, Flygtningenævnet eller Integrationsministeriet) til at genoptage/ændre sagens afgørelse. De asylansøgere, der indtil videre har sultestregket, har helt overvejende været personer, som har fået endeligt afslag på asyl og skal udrejse af landet (er i udsendelsesposition), jf. udlændingelovens § 30, stk. 1.

¹ Alle referencer til, hvad sultestrejke er, og hvordan centeroperatøren forholder sig, er taget fra Dansk Røde Kors' vejledning vedrørende sultestrejke, opdateret 2. september 2005

² Assistance in hunger strikes. A manual for physicians and other health personnel dealing with hunger strikes. Torture. Quarterly Journal on Rehabilitation of Torture Victims and Prevention of Torture. Supplementum no. 2, 1996.

Udlændingestyrelsen, Flygtningenævnet og Integrationsministeriet genoptager ikke en sag alene på baggrund af, at en asylansøger sultestrejker.

2. Operatørens tiltag

2.1. Kontakt til Udlændingestyrelsen

Når en person påbegynder en sultestrejke, skal kontorchefen for Udlændingestyrelsens forsørgelseskontor straks orienteres. Herefter rapporterer indkvarteringsoperatøren dagligt til styrelsen, om hvorfor vedkommende sultestrejker, om eventuelle tiltag, som er iværksat, samt om eventuelle andre forhold - f.eks. at den sultestrejkende har mindreårige børn. Hvis den sultestrejkende har mindreårige børn, orienterer operatøren kommunen, således at den kan føre tilsyn med børnenes tarv.

2.2. På indkvarteringscenteret

Sultestrejke kan forekomme på alle centre. Når et opholdscenter ikke længere kan varetage omsorgen for den sultestrejkende, bliver den sultestrejkende overflyttet til Center Sandholm, hvis den pågældende ikke allerede bor der. På Center Sandholm er der bedre muligheder for at yde personen støtte og føre tilsyn med helbredstilstanden.

Når en asylansøger sultestrejker, kontakter centeroperatøren straks - udover Udlændingestyrelsen - embedslægen samt det lokale sygehus og orienterer dem om, hvem der sultestrejker.

Centeroperatøren – typisk Dansk Røde Kors - fører øget tilsyn med asylansøgere, som sultestrejker. Dette øgede tilsyn indebærer bl.a. et eller flere besøg af en læge i den første fase af sultestrejken. Lægen skal vurdere, om personen er psykisk syg eller på anden måde er i en sindstilstand, hvor personen ikke selv er i stand til at træffe beslutninger. Endvidere gennemfører centrets sygeplejerske daglig observation af den sultestrejkende, og den behandlingsansvarlige læge tilser også den pågældende mindst 1 gang om ugen eller hyppigere efter konkret skøn.

Den behandlingsansvarlige læge på det center, hvor den pågældende er indkvarteret, informerer den sultestrejkende om de fysiske og psykiske konsekvenser, det har for helbredet ikke at spise igennem længere tid, herunder om, hvorvidt sygdomme, som den pågældende måtte lide af, kan gøre sultestrejken farligere at gennemføre, eller om sultestrejke kan forværre bestående sygdomme, som f.eks. hjertesygdomme og epilepsi. Det er vigtigt, at den sultestrejkende opnår en sådan tillid til den behandlingsansvarlige læge, at parterne kan aftale, hvad der skal ske i forbindelse med evt. bevidsthedstab. Lægen må dog ikke afbryde en sultestrejke imod den sultestrejkenes ønske.

Centerlederen på centeret, hvor den sultestrejkende er indkvarteret, afholder møder med den sultestrejkende, hvor han/hun bliver orienteret om det ansvar, som personalet har ifølge straffelovens §§ 250 og 253 (der skal træffes foranstaltninger til redning af tilsyneladende livløse personer). Centerlederen skal også forsøge at overtale den sultestrejkende til ikke at stille urealistiske krav som forudsætning for strejkens ophør.

Endelig sørger centerlederen for, at der bliver draget omsorg for eventuelle børn, som påvirkes af en eller begge forældres sultestrejke.

2.3. Hospitalsindlæggelse

Indlæggelse af den sultestrekende finder som altovervejende hovedregel først sted, når den pågældende er bevidstløs (der ringes 112). Indlæggelse sker efter forudgående aftale mellem den behandlingsansvarlige læge og hospitalets overlæge.

Hvis personen, inden han/hun bliver bevidstløs, tydeligt har udtrykt et dødsønske, foretager lægerne sig ikke yderligere. Hvis personen derimod begynder at hallucinere, eller hvis det på anden måde vurderes, at personen ikke er i stand til at træffe beslutninger, ydes den nødvendige sundhedsmæssige bistand.

3. Styrelsens tiltag

Udlændingestyrelsen følger alle sager vedrørende asylansøgere, der sultestrejker, tæt. Styrelsen sikrer sig derfor, at embedslægen er orienteret, ligesom chefen for Asyl- og Visumafdelingen bliver orienteret om sagen, når den første underretning fra indkvarteringsoperatøren er modtaget i Forsørgelseskontoret. Endvidere sørger Forsørgelseskontoret for at underrette Integrationsministeriet (pressechefen, afdelingschefen for Udlændingeafdelingen og kontorchefen for Udlændingekontoret) fra det tidspunkt, hvor sultestrejken bliver alvorlig. Ministeriet behøver således ikke at blive orienteret om kortvarige sultestrejker, der kun varer nogle få dage.

En sultestrejke har naturligvis ingen indflydelse på Udlændingestyrelsens afgørelse af den sultestrekendes sag, og styrelsens udgangspunkt er derfor, at man ikke afholder møder m.v. med ansøgere, der sultestrejker, men at man ofte giver tilsagn om et senere møde, hvis den sultestrekende ophører med at sultestrejke.

I helt særlige tilfælde – typisk når sultestrejken har stået på i en længere periode, og den sultestrekende er meget påvirket heraf – vil styrelsen, efter anmodning fra den øverste ledelse i Dansk Røde Kors' Asylafdeling, tage en samtale med den sultestrekende. Samtalen foregår typisk på centeret.

Samtalens formål er at forklare personen, at en sultestrejke ikke kan ændre på afgørelsen om, at personen skal udrejse af Danmark, men også at forsøge at støtte personen til at opgive sultestrejken hurtigst muligt på en værdig måde.

I en række tilfælde anmoder Dansk Røde Kors også Dansk Flygtningehjælp om at tage en samtale med den sultestrekende – dette sker typisk forud for styrelsens eventuelle samtale med den pågældende.

4. Sultestrejkens ophør

Operatøren underretter styrelsens Forsørgelseskontor, når sultestrejken ophører.

Herefter underretter Forsørgelseskontoret Integrationsministeriet (pressechefen, afdelingschefen for Udlændingeafdelingen og kontorchefen for Udlændingekontoret) om strejkens afslutning.

Efter afslutning på sultestrejke vil der være behov for rekonvalescens. Hvis den pågældende har sultestrejket længe, udarbejdes der en kostplan under lægelig vejledning.

5. Særlige tilfælde

I 2004 sultestredede tre personer ved at sy deres mund sammen. Disse særlige tilfælde af sultestrejke er væsentligt farligere for personen, idet der er en betydelig forøget risiko forbundet hermed. Dansk Røde Kors indsætter derfor, efter godkendelse i Udlændingestyrelsen, en sundhedsfaglig døgnvagt, der fører tilsyn med personen. Derudover behandles sagerne som ovenfor beskrevet.